

Odvetvová koncepcia odborného vzdelávania a prípravy žiakov na výkon povolania a odborných činností v rezorte kultúry

Úvod

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) je podľa § 18 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov ústredným orgánom štátnej správy Slovenskej republiky pre štátny jazyk, ochranu pamiatkového fondu, kultúrne dedičstvo a knihovníctvo, umenie, autorské právo a práva súvisiace s autorským právom, osvetovú činnosť a ľudovú umeleckú výrobu, prezentáciu slovenskej kultúry v zahraničí, vzťahy s cirkvami a náboženskými spoločnosťami, médiá a audiovizíu. Ministerstvo metodicky riadi aj činnosť slovenských inštitútov v zahraničí v oblasti ich kultúrneho pôsobenia.

Jednou z priorít Stratégie rozvoja kultúry Slovenskej republiky do roku 2020 je formovanie kultúrnych potrieb a dopytu po kultúre prostredníctvom výchovy a vzdelávania. Napĺňanie tohto strategického cieľa je potrebné podporiť aj výchovou a vzdelávaním zamestnancov pracujúcich v oblasti kultúry. Podporiť vzdelávanie a spoločenský status zamestnancov kultúrnych inštitúcií a súčasne zapojiť expertov kultúrnych inštitúcií ako tútorov do výchovy a vzdelávania žiakov stredných a vysokých škôl počas ich praxe v kultúrnych inštitúciách. Predpokladom na formovanie kultúrnych potrieb a dopytu po kultúre je zabezpečenie vhodných podmienok na ich kvalitné uspokojovanie, preto je nevyhnutné systematicky rozvíjať a zvyšovať úroveň poskytovaných služieb kultúrnych inštitúcií.

1. Východiská koncepcie

Od školského roku 2008/2009 sa v Slovenskej republike začala realizovať reforma školstva na základe zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Nanovo sa definovala sústava škôl v Slovenskej republike, systém vzdelávania bol prispôsobený medzinárodným štandardom a zaviedol sa dvojúrovňový model vzdelávania, ktorý prináša školám väčšie možnosti profilovať sa na základe potrieb regiónu a svojich možností.

Právna úprava odborného vzdelávania sa odvíja od týchto právnych noriem:

- zákon č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 184/2009 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 282/2009 Z. z. o stredných školách v znení neskorších predpisov.

V sústave učebných a študijných odborov na stredných školách podľa vyhlášky Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 282/2009 Z. z. o stredných školách v znení

neskorších predpisov, ktorých absolventi získavajú stredné odborné vzdelanie, úplné stredné odborné vzdelanie alebo vyššie odborné vzdelanie, sú v oblasti kultúry relevantné odbory evidované pod kódmi.

2. Ciele odvetvovej koncepcie odborného vzdelávania a prípravy žiakov na výkon povolania a odborných činností v rezorte kultúry

Cieľom odvetvovej koncepcie odborného vzdelávania a prípravy žiakov na výkon povolania a odborných činností v rezorte kultúry (ďalej len „koncepcia“) v oblasti odborného vzdelávania bude úzka spolupráca na priamom prepojení školského systému na potreby trhu práce, zlepšovaní podmienok odborných škôl v jednotlivých regiónoch Slovenskej republiky, systému ďalšieho – celoživotného vzdelávania, politiku zamestnanosti a posilnenie úlohy zamestnávateľov v rezorte kultúry s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.

V súlade s Národným programom výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike bude ministerstvo podporovať prípravu a vzdelávanie odborníkov zamerané na praktické využitie ich znalostí a schopností v súlade s potrebami trhu práce. Nové hospodárske a spoločenské potreby, ktoré v rámci jednotného trhu presadzuje Európska únia, si budú vyžadovať aj zmeny v obsahu a štruktúre odborného školstva zameraného na študijné odbory uplatňujúce sa v rezorte kultúry. Zámerom ministerstva bude rozvoj odborného školstva podľa najnovších výsledkov vedy a techniky, ktoré zaručia rozvoj vedomostí, zručností a schopností žiakov potrebných na výkon povolania a odborných činností v oblasti kultúry na najvyššej úrovni. Okrem toho bude potrebné sústrediť sa aj na tradičné a zanikajúce remeslá a ich techniky, technológie, materiály a pracovné postupy, čo je oblasť výchovy a vzdelávania dôležitá predovšetkým v súvislosti s ochranou a obnovou kultúrneho dedičstva.

Kvalifikovaní odborníci sú pre rozvoj kultúry nanajvýš potrební, no pri kvantifikovaní týchto počtov pôjde o podstatne nižšie počty ako napr. pri kvantifikovaní potrieb priemyslu. Na druhej strane ide o vzdelávanie a výchovu vysoko špecializovaných odborníkov, ktorých odborná príprava je aj finančne náročná. Pri vzdelávaní a výchove týchto odborníkov bude nevyhnutná spolupráca s externým prostredím – t. j. využívanie poznatkov a skúseností odborníkov z praxe. Riešenie cieľov koncepcie bude zahŕňať nielen sféru školstva a výchovy a sféru kultúry, ale aj oblasť priemyslu a stavebníctva, zamestnanosti a trhu práce, sociálnych programov, financovania a podporných grantových programov (to znamená aktívnu spoluprácu aj s ďalšími príslušnými ministerstvami), ale v neposlednom rade aj oblasť samosprávy, profesijných združení a zamestnávateľských zväzov, ako aj tretieho sektora.

S týmto zámerom bude ministerstvo podporovať:

- zvyšovanie kvality vzdelávacieho procesu učiteľov a žiakov podľa noriem Európskej únie,
- väčšie prepojenie odborného vzdelávania na potreby trhu práce a posilnenie praktických zručností a skúseností absolventov škôl v odboroch v oblasti kultúry,
- zvyšovanie kvality vzdelávacieho procesu v odboroch súvisiacich s kultúrou v školách,
- naviazanie systému vzdelávania v stredných a vysokých školách na systém výučby základného školstva a vytvorenie štruktúry študijných odborov v sieti stredných a vysokých škôl, ktorá by zabezpečovala kvalifikovaných pracovníkov pre všetky druhy umeleckých, dokumentačných, informačných, pamäťových a fondových inštitúcií,

- zaradenie praktickej výučby do učebných osnov súvisiacich odborov, ktorá bude zohľadňovať potreby zamestnávateľov - inštitúcií a ďalších subjektov (napr. organizácií tretieho sektora) pôsobiacich v rezorte kultúry (napr. výstavníctvo, základny administratívy, dokumentácia, interná štruktúra kultúrnych inštitúcií, poznanie kľúčových kompetencií zamestnanca kultúrnych inštitúcií, muzeológia atď.),
- vzdelávanie v súlade s medzinárodnými dohovormi, chartami a odporúčaniami, ktoré sa zaviazala Slovenská republika plniť v súvislosti s ochranou kultúrneho dedičstva,
- účasť zahraničných odborníkov vo vzdelávacích programoch o ochrane kultúrneho dedičstva v spolupráci s Výborom pre kultúru Rady Európy,
- projekty celoživotného vzdelávania v oblasti kultúry,
- zvyšovanie kreditu povolání zameraných na obnovu pamiatkového fondu a zbierkových predmetov poskytovaním certifikátov oprávňujúcich vykonávať obnovu pamiatok a zbierkových predmetov v rámci danej špecializácie,
- organizovanie sociálnych dielní pre nezamestnaných absolventov stredných odborných škôl s možnosťou rekvalifikácie vzhľadom na potreby pamäťových a fondových inštitúcií, ako aj obnovy pamiatkového fondu v spolupráci s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR, za účasti Európskeho sociálneho fondu,
- organizovanie vzdelávacích programov pre konkrétne komunity v oblasti najväčšieho ohrozenia pamiatkového fondu,

a to konkrétne

- v spolupráci s odbornou komisiou pri Štátnom inštitúte odborného vzdelávania pre skupinu odborov 75 Pedagogické vedy a 76 Učiteľstvo navrhnuť na experimentálne overovanie nový študijný odbor kultúrno-výchovný pracovník (dbať, aby v stredných školách tento odbor nenahradil postupne odbor animátor, resp., aby tento odbor nezanikol, pretože predstavuje jediný študijný odbor zaoberajúci sa všeobecne a komplexne osvetovou činnosťou). Odbor kultúrno-výchovný pracovník kreovať podľa potrieb organizácií rezortu – pre potreby múzeí, galérií, osvetových stredísk. V rámci študijného odboru zaradiť aj informácie k dejinám kultúrnej a osvetovej činnosti, dejinám vývoja pamäťových a fondových inštitúcií, o ich základných cieľoch a poslaní, ako aj informácie o ich prezentačných aktivitách. Odbor je potrebné budovať aj s prihliadnutím na potreby rozvoja kreatívneho priemyslu. Do študijného odboru kultúrno-výchovný pracovník je potrebné zaradiť aj všeobecné informácie o kultúrnom dedičstve, jeho význame a potrebe ochrany, keďže potenciálnymi zamestnávateľmi absolventov sú aj pamäťové a fondové inštitúcie,
- vzhľadom na potreby knižníc doplniť predmety špeciálna pedagogika (nevyhnutné nadobudnúť poznatky a zručnosti ako zaobchádzať s osobami s rôznymi zdravotnými znevýhodneniami), psychológia, tréningy pamäte (nárast seniorskej kategórie používateľov), organizácia práce a riadenie ľudských zdrojov (aj ten, kto je riadený, musí poznať metódy riadenia, aby ich prirodzene akceptoval), posilniť výučbu literárnej histórie a teórie a zaviesť biblioterapiu, posilniť predmety zamerané na prezentáciu kultúrneho dedičstva prostredníctvom nových technológií a na sprístupňovanie elektronických informačných zdrojov, na ovládanie automatizovaných knižničných systémov, na ovládanie systému tvorby, uchovávanía a sprístupňovania digitálnych údajov,
- zaradiť mediálnu výchovu do výkonových a obsahových štandardov štátneho vzdelávacieho programu pre skupinu odborov 76 Učiteľstvo a vytvoriť tým podmienky na odbornú prípravu nových výchovno-pedagogických pracovníkov pre oblasť médií a nových komunikačných technológií,

- posilniť výučbu špecifických umeleckých remesiel združených v rámci výučby odboru scénické výtvarníctvo s cieľom ich zachovania a rozvoja a doplniť výučbu tohto odboru o prácu s modernými technickými a technologickými prostriedkami (napr. svetelný dizajn, multimédiá) pre divadelnú, televíznu a filmovú tvorbu,
- iniciovať vznik odboru, ktorý by pripravoval kreatívnych pracovníkov, ale aj pracovníkov technickej podpory audiovizuálnej tvorby (napr. rozhlasový technik, televízny a filmový technik, pracovník s multimediálnymi projekciami a pod.),
- zaviesť nové predmety – napr. galerijná a múzejná pedagogika, prezentácia a inštalácia umeleckých diel, nové komunikačné a prezentačné technológie do odboru propagačné výtvarníctvo,
- zaviesť osobitný predmet do vybraných študijných odborov (napr. dizajn exteriéru, dizajn interiéru) s cieľom udržiavať tradičné remeselné techniky,
- odstrániť nedostatky špecialistov schopných splniť požiadavky pamiatkarov na uplatňovanie historických remesiel a tradičných technológií a znižovať pretrvávajúci nezáujem žiakov o štúdium v tejto oblasti. Výchovu špecialistov na záchranu a ochranu kultúrneho dedičstva kreovať ako študijný odbor, kde absolvent môže pracovať aj v slobodnom povolání, respektíve ako samostatne zárobkovo činná osoba. Odbory je potrebné budovať aj s prihliadnutím na potreby rozvoja kreatívneho priemyslu, ako aj potreby informácií o podnikateľskom prostredí,
- v rámci tvorby študijných odborov vytvoriť samostatný študijný odbor ochrana kultúrneho dedičstva, ktorý bude zameraný na zabezpečenie potrieb najmä zanikajúcich remeselných zručností pri obnove a zachovaní nehnuteľných aj hnutelých súčastí kultúrneho dedičstva,
- v rámci existujúceho školského systému študijných odborov doplniť vzdelávanie o štúdium týkajúce sa problematiky priemyselnej digitalizácie kultúrneho dedičstva pamäťových a fondových inštitúcií (dlhodobá archivácia digitálneho obsahu, priemyselná ochrana digitálnych nosičov, metódy a formy využívania analógových a digitálnych systémov a služieb na účely vedy, výskumu, vzdelania, inovácií, podpory podnikania a prezentácie národného kultúrneho a vedeckého dedičstva v národných a nadnárodných systémoch a službách),
- zaradiť do obsahu vzdelávania gymnázií a stredných škôl s umeleckým zameraním témy zamerané na dejiny filmu, dejiny ostatných druhov umenia (napr. audiovizuálne umenie, divadlo, tanec, hudba, výtvarné umenie, dizajn) a ich súčasné trendy,
- prostredníctvom celoživotného vzdelávania zabezpečiť realizáciu akreditovaných programov, ktoré by umožnili čiastočnú alebo úplnú kvalifikáciu v oblastiach a odboroch využiteľných v kultúre,
- prepojiť odborné vzdelávanie v kultúre s kultúrnym turizmom (naviazanie odborných predmetov na cestovný ruch),
- pre absolventov všeobecno-vzdelávacích odborov a gymnázií zabezpečiť pomaturitné odborné vzdelávanie v odboroch z oblasti kultúry (múzejníctvo, pamiatky, kultúrno-osvetová činnosť a pod.),
- zapojiť do procesu vzdelávania aj znevýhodnené skupiny občanov s cieľom ich uplatnenia sa na trhu práce,
- podporovať činnosti základných umeleckých škôl.

3. Zásadné programové zmeny na dosiahnutie cieľov koncepcie

Na dosiahnutie stanovených cieľov budú vplývať predovšetkým inštitúcie pôsobiace v rámci štátnej správy, najmä Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, orgány

územnej samosprávy, ako aj zamestnávateľa. Títo odborníci budú prostredníctvom odborných komisií zriadených pri Štátnom inštitúte odborného vzdelávania a prostredníctvom pracovných skupín Rady vlády Slovenskej republiky pre odborné vzdelávanie a prípravu aktívne spolupracovať na tvorbe profilov absolventov odborného vzdelávania a ich prípravy na výkon povolania, na určovaní požadovaných vedomostí, zručností, schopností, praktických skúseností a pracovných návykov, vyjadrovať sa k tvorbe učebníc, učebných pomôcok a učebných textov.

Ministerstvo považuje v tomto procese za dôležité:

- zabezpečiť užšiu spoluprácu ministerstva so samosprávnymi krajinami ako zriaďovateľmi škôl,
- realizovať prieskum potrieb odborného vzdelávania pre potreby rezortu kultúry,
- aktívne sa podieľať na projektoch „Národná sústava kvalifikácií a Národná sústava povolání v Slovenskej republike“,
- podporiť rozvoj tzv. osobnostných zručností (empatia, komunikácia, prezentácia, kreativita) v rámci vzdelávacieho procesu,
- podporiť užšiu spoluprácu medzi školami a inštitúciami pôsobiacimi v rezorte kultúry, spolupracovať na príprave a tvorbe vzdelávacích programov a učebných osnov, učebníc a študijných materiálov pre všetky študijné a učebné odbory,
- časť vyučovania zamerať na získanie praktických vedomostí a skúseností v inštitúciách pôsobiacich v rezorte kultúry prostredníctvom rôznych foriem spolupráce napr. návštev, stáží a praktickej výučby,
- zabezpečiť možnosť inštitúcií rezortu kultúry participovať na vzdelávacom procese a vzdelávať tak svojich budúcich zamestnancov,
- dosiahnuť využiteľnosť všetkých absolventov študijných odborov súvisiacich s rezortom kultúry na trhu práce, a to aj v rámci ostatných členských krajín Európskej únie,
- zvýšiť úroveň ovládania slovenského jazyka, ktorá je predpokladom kvalitného výkonu povolania,
- skvalitniť vybavenie učebni odbornej praxe (dielne, ateliéry atď.),
- v niektorých študijných odboroch stredných škôl stanoviť povinnú odbornú prax v pamäťovej a fondovej inštitúcii, napr. v oblasti ochrany kultúrneho dedičstva – konzervovanie, preparovanie, dokumentácia a digitalizácia, pre všetkých žiakov stredných škôl knihovníckeho zamerania je prax v knižnici a vykonávanie konkrétnych pracovných činností nevyhnutná, vzhľadom na nízke platové ohodnotenie treba u nich vypestovať zanieťenie pre prácu v oblasti ochrany kultúrneho dedičstva,
- zaradiť mediálnu a rovnako aj informačnú výchovu do výkonových a obsahových štandardov štátneho vzdelávacieho programu pre skupinu odborov 76 Učiteľstvo a vytvoriť tým podmienky na odbornú prípravu nových výchovno-pedagogických pracovníkov pre oblasť médií a nových komunikačných technológií,
- zaradiť do študijných programov stavebníctva (murár, tesár, štukatér, kamenár, maliar, sklenár, podlahár, strechár) výučbu a štúdium tradičných historických remeselných a výrobných techník, postupov a technológií s využitím pôvodných materiálov a surovín,
- skvalitniť vzdelávací proces v študijných odboroch umenia a umeleckých remesiel s cieľom rozšíriť teoretické vedomosti a praktické zručnosti absolventov v oblasti tradičných historických remeselných a výrobných techník, postupov a technológií s využitím pôvodných materiálov a surovín,

- skvalitniť vzdelávací proces v študijných odboroch umenia zameraných na výučbu budúcich profesionálnych interpretačných umelcov v oblasti hudby a divadla tak, aby sa absolventi mohli čo najskôr plnohodnotne zapojiť do práce profesionálnych orchestrov, operných, baletných a činoherných súborov, pričom by spĺňali porovnávacie medzinárodné kritériá,
- študijné odbory živého umenia (napríklad tanec/balet) zásadne rozšíriť o ďalšie medziodborové štúdium, aby ich absolventi mali po absolutoriu alebo po skončení profesionálnej kariéry, ktorá býva vzhľadom na fyzické a výkonnostné danosti limitovaná, možnosť adekvátne sa uplatniť na trhu práce aj v inej profesii bez akútnej potreby ďalšej rekvalifikácie,
- v rámci praktickej prípravy žiakov v stredných odborných školách podporovať účasť žiakov na konkrétnych projektoch obnovy pamiatok pod dozorom metodika – pamiatkara,
- zriadiť špecializované vzdelávacie centrum (napr. pri Pamiatkovom úrade) pre absolventov stredných odborných škôl, v ktorom by ďalej prehĺbovali a skvalitňovali svoju špecializáciu s možnosťou získania osobitného certifikátu – oprávnenia pracovať na obnove a oprave pamiatok a zbierkových predmetov,
- v nadväznosti na to sa zamerať na propagáciu a informovanosť žiakov a rodičov o možnostiach získať takúto odbornú špecializáciu a o možnostiach uplatniť sa ako špecialista v praxi ochrany kultúrneho dedičstva, „popularizovať“ predmetné študijné a učebné odbory,
- rozšíriť trvanie a zefektívniť praktickú prípravu žiakov počas praxe v kultúrnych inštitúciách individuálnym prístupom ku každému žiakovi a jeho priamym zapojením do pracovného procesu, ako výstup vyžadovať podrobný opis vykonávaných činností na jednotlivých pracovných pozíciách, vyhodnotiť vlastné sledovanie pracovných výkonov, zapojiť žiaka počas praxe do pracovného života konkrétnych pracovných tímov, ich riadenia a kontroly výsledkov práce, vyhodnotiť praktické skúsenosti z praxe žiakov s cieľom vychovávať ich k pozitívnemu vzťahu k profesii a viesť ich k získaniu konkrétnych pracovných zručností.

4. Pracovný postup na zabezpečenie zmien vyplývajúcich z koncepcie

Ministerstvo prostredníctvom svojej účasti a aj participácie inštitúcií rezortu kultúry na projektoch týkajúcich sa stanovenia štandardov požiadaviek trhu práce na odborné vedomosti, zručnosti a praktické skúsenosti v rôznych komisiách, radách a pod. v Slovenskej republike, ako aj v medzinárodnom meradle vyvinie úsilie na dosiahnutie uvedených cieľov, najmä:

- analyzovať súčasný stav vzdelávania na stredných odborných školách pripravujúcich absolventov pre sféru kultúry; analyzovať potreby trhu práce v oblasti kultúry v jednotlivých regiónoch Slovenska; podľa výsledkov analýzy aktualizovať štátny vzdelávací program v konkrétnych študijných odboroch, priebežne a systematicky sledovať stav odborného vzdelávania a prípravy žiakov na výkon povolania a odborných činností v rezorte kultúry, a to v spojení aj s ostatnými stupňami vzdelávania, uskutočniť výskum potrieb a nedostatkových profesií v oblasti kultúry,
- vyvinúť iniciatívu pri dopĺňaní štátnych vzdelávacích programov na efektívne odborné vzdelávanie a prípravu na výkon povolania v oblasti kultúry,
- spolupracovať pri príprave a tvorbe učebníc, učebných osnov a učebných pomôcok na odborné vzdelávanie a prípravu na povolanie v oblasti kultúry,
- vytvárať podmienky na celoživotné vzdelávanie v oblasti kultúry a následné uplatnenie sa na trhu práce,
- definovať nové typy profesií a študijných odborov v oblasti kultúry,

- rozvinúť informačnú kampaň o možnostiach uplatnenia absolventov stredných odborných škôl v rezorte kultúry,
- prehlbovať spoluprácu s profesijnými združeniami, cechmi, súkromnými remeselnými podnikmi a samosprávou, a spoločne vytvárať programy, v ktorých nájdu uplatnenie kvalifikovaní špecializovaní remeselníci.

Záver

V súčasnosti je potrebné - vzhľadom na stav systému vzdelávania v školstve a trhu práce - uvedomiť si ich vzájomné prepojenie a vplyv požiadaviek trhu práce na systém vzdelávania. Preto bude prvoradou úlohou nielen ministerstva samotného, ale aj ostatných zložiek vstupujúcich do tohto systému, prehodnotiť súčasnú situáciu a vytvoriť jednotný mechanizmus, v ktorom bude systém odborného vzdelávania v Slovenskej republike reflektovať potreby inštitúcií rezortu kultúry ako zamestnávateľov a bude schopný sa v krátkom čase prispôbiť potrebám trhu práce v oblasti kultúry.

Na dosiahnutie tohto cieľa je nevyhnutné, aby sa jednotný systém odborného vzdelávania uplatňoval na všetkých stupňoch vzdelávacieho procesu od základných škôl až po vysoké školy a aby sa premietol aj do celoživotného vzdelávania. Iba takýmto spôsobom bude možné vychovávať kvalitných a odborne zdatných ľudí, ktorí nebudú mať problém uplatniť sa v nimi vyštudovanom odbore v Slovenskej republike a v zahraničí. Z tohto dôvodu bude úlohou účastníkov participujúcich na tvorbe a zmene vzdelávacieho systému odborného vzdelávania, aby sa absolventi nižších stupňov škôl a iných vzdelávacích programov celoživotného vzdelávania dokázali uplatniť na trhu práce, boli konkurencieschopní a dostatočne odmeňovaní v závislosti od ich odborných vedomostí a praktických zručností a nie stupňa dosiahnutého vzdelania.

Veľmi dôležitou zložkou odborného vzdelávania by malo byť praktické vzdelávanie prostredníctvom inštitúcií rezortu kultúry, ktoré by jednak participovali na tomto vzdelávaní a jeho skvalitňovaní a v konečnom dôsledku by vyštudovaných ľudí mohli zamestnávať, čiže by vychovávali svojich budúcich zamestnancov. Vzájomným prepojením systému odborného vzdelávania a participácie inštitúcií rezortu kultúry na vzdelávacom procese by dochádzalo k monitorovaniu potrieb trhu práce a zamestnávateľov v oblasti kultúry a zároveň aj k regulovaniu počtu žiakov, aby nebol trh práce zbytočne presýtený absolventmi takých študijných odborov, v ktorých nenájdu uplatnenie. Súčasťou spolupráce inštitúcií pôsobiacich v rezorte kultúry a vzdelávacích inštitúcií by mala byť aj propagácia študijných odborov, najmä tých, ktoré nie je záujem študovať, avšak na trhu práce sú personálne nedostatočne zastúpené.

Uvedené zámery si budú vyžadovať nielen legislatívne zmeny, efektívny systém financovania, ale najmä úzku spoluprácu Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, ostatných ministerstiev a ústredných orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, zamestnávateľov, ako aj iných inštitúcií, aby bolo možné vytvoriť kvalitný a efektívny systém odborného vzdelávania, ktoré bude môcť v krátkom čase reagovať na zmeny potrieb trhu práce a zároveň bude svojou kvalitou porovnateľné s inými, najmä európskymi štátmi.